

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Controversiarvm Omnivm Hvivs Ævi Lvthero-Calvinisticarvm Libri Tres

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1627

XC. Delectus ciborum an sit de ratione ieiunij?

urn:nbn:de:hbz:466:1-35233

vllius causâ; sed obedientiæ. Ideo & religiosi quidam sibi esum carniū perpetuò interdixerunt libera sponte sua. Aegris tamen vel in Quadragesima conceduntur carnes; sæpe & imperantur.

Dico Ad I. Hæretici execrabantur etiam pisces, & quicquid animam habuisset. Vnde Montanista, & Tertullianus, orthodoxos appellabāt *Psychicos*, id est, animales seu animæ ueros, & delectabatur *εὐγοφῶντα*. Demum: Quia S. Patres refutarūt ac anathematizarunt hæreticos dictos; ijdem & ieiunium nobis commendarunt, ac obseruarunt.

AD II. Ieiunij causa est castigatio carnis; quam carni cibi plus nutriūt; oua & lac etiam, quod, ut ait S. Hiero. l. 2. contra Iouin. sūt caro liquida, & sanguis albus. Nec ideo tamen immunda censentur. Vnde S. Aug. l. 10. Cōf. c. 31. *Non ego immunditiam obsonij timeo, sed immunditiam Cupiditatis*. Nec ideo vetat Ecclesia immoderatum carniū esum; quia hic ex se prohibitus est lege diuina. At hæretici, ait S. Ehiph. *Animata abominantes interdunt, non continentia gratia, neque honesta uita; sed ob timorem & imaginationem, ut non condemnentur*. De Manichæis S. Aug. l. de heres. c. 46. *Nō vescūtur carnibus, q̄ ab ocis quasi fugerit diuina substantia, ac tale remanserit, quod indignum sit in electorū ventre purgari*. Nil cum hac impietate nobis. Vide *Antichristum* p. 4. q. 46.

AD III. At licet conlecramus panem & alios cibos; non tamen ab iis abstinemus, ut immundis: ergo nec à carnibus idcirco. Nam totos annos multis abstinere carnibus oporteret;

quia ipsas adeo ratò benedicere conſueuimus. Demum: si putaremus benedictione cibos mundari, non eis abstineremus, sed vel in quadragesima benedictis vesceremur. Neque benedictio fit ob immundiciem, aut vim insidentis Satanæ; sed vt res sanctificatæ in creatione sanctificentur amplius per uerbum Dei & orationem.

QVÆSTIO XC.

Delectus ciborum an sit de ratione ieiunij?

LUTHERO-CALVINISTÆ vnanimiter certant contra abstinentiam ieiunij ab carne ouis & caseo; solam probant illam ab lauitiis & cupediis.

SVADENT multis. 1. Deus creauit omnia propter hominē: *Gen. 1. 9. Ps. 8. 2. Mat. 15. quod intrat per os non coinquinat. 3. Luc. 10. lubentur manducari, quæ apponuntur. Ita & 1. Cor. 10. Omne, quod exiit in macello, manducate. 4. Col. 2. Sunt omnia in interitum ipso usu, secundum præcepta & doctrinas hominum*. In hoc triumphat Kemnit. 5. *Discedent quidam à sude prohibentes uescere, & abstinere à cibis, quos Deus creauit. 1. Tim. 4. 6. Mat. 9. Mar. 2. Luc. 5. Non possunt filij regnorum ieiunare, quam diu cum illis est sponsus*.

AUTOR. Ad rationem ieiunij pertinet abstinentia à carnibus, certiq; cibis: id que licitè, iustè, & sanctè.

I. Quia piorum Vfus, est interpret ecclesiasticarum Traditionum optimus: at Dan. 10. *Ego iugebam trium hebdomadarum diebus, panem desiderabilem non comedi, & caro, & uinum non intulerunt in os meum*. Baptista, *Mat. 3. locustis & melle siluestri solum uescabar*. S. Petrum Apost. *solis lupinis uesci solitum accepimus, ex Clemente Alex. l. 2. Padag. c. 1. S. Iacobus à carnibus, S.*

Timor

Timotheus à vino abstinebat: Christiani Alexandria sub S. Marco solū cœnabant, & absque carne ac vino: *Euseb. l. 2. hist. c. 17.* Talium plena est historia ecclesiastica.

RATIOQUE fauet. Quia ieiunii est carnem Spiritui subijcere, ait *S. Aug. l. 30. contra Faustum, c. 5.* Huc communi regula opus erat, quæ seruiret omnibus: abstinentia à lautitijs ea esse nequit; cum quod lautum nullumque his: istis sit insipidum & parum. At caro cunctos delectat, nutritque ut maxime: ergo carnis abstinentia medium est optimum castigationis Christianæ, ac commune.

INSTAT. I. Kemn. In Veteri Test. ieiunantes cœnabant sobriè, nullo ciborum delectu. 2. Sufficere se piscibus, opiparisque alijs, plus pugnat fini ieiunii, quam carne sobriè vesci. 3. Lasciuiam magis vino, quam ous aut caseo, nutritur.

DICO AD I. Nusquam Scriptura dicit eos cœnasse carnibus; at abstinentiæ docent.

AD II. Idè est piscibus per accidens in temperantiâ, vel condimenti non ex piscium natura. Et hanc, non illud respexit lex Ecclesiæ; quod hæc sit eadè semper; illud innumerè variet.

AD III. Carnium esus parat materiam luxuriæ; vinum non parat, sed accendit paratam intemperantius haustum: si materiam subtraxeris ieiunando; iam vinum fit caloris naturalis fomentum, non libidinis. Vnde in Oriente Ecclesia tam à vino, quam carne ieiunabat: regiones verò occidentis frigidiores à sola carne.

Porro ad Suasiunculas Lutherocaluinianas.

DICO. AD I. ex *S. Hiero. lib. 2. contra*

Iovin. Rectè; sed non solum omnia ad esum; nam & ad medicinam. &c. Comestibilia verò non ut semper comedantur.

AD II. Naturâ suâ non coisquinat; at per accidens inobedienciæ. Dein arguitur ibi Iudæorum superstitio in comedendo manibus illotis.

AD III. Commendat ibi modestiam in victu, vetans delitias: ut contenti sint appositis. Ita *Ambr. Theophy. &c.* ijs scilicet, quæ pro tempore loque licet. Sic *Luc. 10. Manducate que apponuntur.* Paulus de idolotytis loquitur, deque suffocato; vetitis in *Cong. Ierofoly.* Cuius obseruationem iubet, *Act. 15. 16.* Dein; *Rom. 14.* dixit, bonū est non comedere carnes, & non bibere vinum, ne frater scandalizetur. Ergo idem magis voluerit ieiunia Ecclesiæ obseruari.

AD IV. Loquitur ibi de legalibus ceremonijs; quod nequit ad leges Ecclesiæ detorqueri. Vnde *S. Hier. Aug. Chryf.* illud *Non tetigeris, neque contrectaueris*, referunt ad cadaver: *ne gustaueris*, ad suillam, leporinam. & *que sunt in interitum ipso usu* fidelibus in lege noua. Addit *Chryf. hom. 7. ad Coloss.* *Legem obijcias*, se esse diuinam; *ea tamen ipsa iam deinceps humana doctrina est, elapso videlicet temporis sui prescripto.* Dein: ibi per præcepta & doctrinas hominum intelliguntur ea, quæ repugnant Diuinis: ut *Mat. 15. ad Titum. 1. Isa. 29.*

AD V. Damnat eos, qui cibos, ut immundos, prohibent. Ita *S. Patres.* Et verò delectus ciborum est verus Dei cultus; non hypocrisis, ut *Kemnitius* fingit.

R 2

AD VI.

AD VI. Kemnitius aut fallitur, aut fallit trifariam. I. Affingit Domino dictum hoc: Non esse filios nuptiarum legibus ad ieiunia adigendos: cum addiderit Dominus; *dum cum illis sponsus est; quando gaudere oportet, non affligi ieiunio; post ablatum verò ieiunabunt*, sc. ex præcepto hoc IEIUNABUNT. 2. Fingit testamentum *vetus* esse præceptum ieiunij, & hoc non assui *Nouo Test.* debere. Cum dixerit è contra Dominus, *Nouum non adtui debere veteri*. Vti *ibid. Vinum nouum non fundi in vases veteres: Et Nemo, bibens vinum vetus statim vult nouum.* Proin S. Patres per *vetus* intelligunt Apostolos, tunc adhuc *carnales & veteres*; per *nouum*, præcepta euangelica, vt est de ieiunio; quod in nouo Test. esse perfectum voluit Dominus, non imperfectum, vti in Vetere Test. erat. Vnde obliquè tangebatur gloriantes in ieiunio legis veteris.

QVÆSTIO XCI.

An Ieiunium in genere sit lege diuina præceptum?

LUTHERANI: vt Kemnitius p. 4. Exa pag. 440. fatetur ad testimonia & exempla ieiunij in Scripturis, liberè fieri ieiunia posse. Quo negat esse præceptum. Sic & ceteri.

CALVINISTAE, vt Caluinus *Inst.* 4. c. 12. a iunt esse perniciosam superstitionem confundere ieiunium cum operibus à Deo mandatis: cum sit res per se adiphora.

SVADENT istis apud Scharpium in *Cursu Theol. Sect.* 26. *quest.* 3. Quia Traditiones humanae de rebus adiphoris, verbo Dei contrariae sunt; cum sine verbo Dei ad verum Dei cultum pertinere finguntur. *Col.* 1. 2. Et cum sub præcepto conscientiae obligantur. Quia Dei voluntas est regula iustitiae: eaque sola

obligare conscientias potest. &c.

AUTOR. Ieiunium generatim sumptum habet diuinum præceptum; in particulari verò est ab Ecclesia decretum. Ita *S. Tho.* 2. 2. q. 147. a. 3.

I. *Ioelis* 2. *Conuertimini in ieiunio.* Hoc merè morale est, non ceremoniale, non iudiciale; quia nil præfigurabat: proinde ad Ecclesiam pertinet omnium sæculorum: teste *S. Leone* *Ser.* 4. *de ieiun.* 2. *Mat.* 6. *Tu autem cum ieiunas, unge caput: Modum ieiunandi tradit sic, vt præsupponat esse ieiunandi ex præcepto; Sicut & Orandum; quod subiungit.*

INSTAT Melanch. hinc: Duplex ieiunium est: Sobria cibi sumptio; Et parua, aut nulla, quod deest vel cibus, vel appetitus: Et hoc propriè est ieiunium Euangelicum, de quo *Mat.* 9. *Cum auferetur ab eis sponsus, tunc ieiunabunt*, sc. ex merore nauseabundi.

DICO: Vocula *Cum* innuit extraordinarium tempus ieiunandi; non quotidianum. *Tu cum ieiunas.* *Ibid.* *Cum ieiunatis, nolite fieri tristes.* &c. quasi dicat, aliquando ieiunabitis, non quotidie; at quotidie & semper est præcepta sobrietas. Neque ex ablato sponso tantus erat inceror Apostolis. Quia *Luc.* 14. *Deus implet cibo & latinià corda vestra*, ait Paulus.

II. S. Patres asserunt diuinum Ieiunij præceptum. *S. Aug. epist.* 86. *Testamentum nouum reuoluens vides præceptum esse ieiunium. Quibus autem diebus oporteat ieiunare, præcepto Domini, aut Apostolorum non inuenio definitum.* Addit Dominicis diebus, & à Pascha ad Pentecosten non ieiunari. At contra Melanchthonem hoc est: nam ijs diebus seruanda est & sumptio sobria cibi: & nemo